

Zbiór Orzeczeń

POSTANOWIENIE TRYBUNAŁU (szósta izba)

z dnia 14 kwietnia 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem –
Ochrona konsumentów – Nieuczciwe warunki umowne – Dyrektywa 93/13/EWG – Artykuł 1 ust. 2 –
Wyłączenie z zakresu stosowania tej dyrektywy warunków umowy odzwierciedlających bezwzględnie
obowiązujące przepisy prawa krajowego – Artykuł 4 ust. 2 – Wyjątek od oceny nieuczciwego
charakteru warunku – Umowa kredytu denominowanego w walucie obcej – Zarzucane uchybienie
obowiązkowi informowania ciążącemu na przedsiębiorcy – Badanie przez sąd krajowy, które ma być
przeprowadzone w pierwszej kolejności na podstawie art. 1 ust. 2

W sprawie C-364/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez Tribunalul Galați (sąd okręgowy w Galați, Rumunia) postanowieniem
z dnia 27 lutego 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 maja 2019 r., w postępowaniu:

XU,

YV,

ZW,

AU,

BZ,

CA,

DB,

EC

przeciwko:

SC Credit Europe Ipotecar IFN SA,

Credit Europe Bank NV,

TRYBUNAŁ (szósta izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, C. Toader i N. Jääskinen (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

* Język postępowania: rumuński.

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu rządu rumuńskiego – początkowo R.I. Hațieganu, A. Rotăreanu i C.-R. Cantăr, a następnie E. Gane, R.I. Hațieganu i A. Rotăreanu, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – N. Ruiz García i C. Gheorghiu, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy w drodze postanowienia z uzasadnieniem zgodnie z art. 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem,

wyduje następujące

Postanowienie

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 2 i art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy XU, YV, ZW, AU, BZ, CA, DB i EC a SC Credit Europe Ipotecar IFN SA (zwanym dalej „Credit Europe Ipotecar”) i Credit Europe Bank NV w przedmiocie rzekomo nieuczciwego charakteru warunku zawartego w umowie kredytu denominowanego w walucie obcej, który wymaga, aby kredyt został spłacony w tej walucie i który nakłada na kredytobiorców ryzyko związane z wahaniami kursu wymiany tej waluty.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Zgodnie z motywem trzynastym dyrektywy 93/13:

„zakłada się, iż obowiązujące w państwach członkowskich przepisy ustawowe i wykonawcze, które bezpośrednio lub pośrednio ustalają warunki umów konsumenckich, nie zawierają nieuczciwych warunków; w związku z tym nie wydaje się konieczne rozpatrywanie warunków umowy, które są zgodne z obowiązującymi przepisami ustawowymi lub wykonawczymi oraz zgodne z zasadami lub postanowieniami konwencji międzynarodowych, których stronami są państwa członkowskie lub Wspólnota; użyte w art. 1 ust. 2 sformułowanie »obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze« obejmuje również zasady, które zgodnie z prawem będą stosowane między umawiającymi się stronami z zastrzeżeniem, że nie dokonano żadnych innych uzgodnień”.

- 4 Artykuł 1 ust. 2 tej dyrektywy przewiduje:

„Warunki umowy odzwierciedlające obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze oraz postanowienia lub zasady konwencji międzynarodowych, których stroną są państwa członkowskie lub Wspólnota, zwłaszcza w dziedzinie transportu, nie będą podlegały przepisom niniejszej dyrektywy”.

- 5 Artykuł 4 ust. 2 wspomnianej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem”.

Prawo rumuńskie

- 6 Artykuł 1578 Cod Civil (kodeksu cywilnego), w brzmieniu obowiązującym w momencie wystąpienia okoliczności faktycznych sprawy w postępowaniu głównym (zwanego dalej „kodeksem cywilnym”), stanowił:

„Zobowiązanie wynikające z pożyczki jest zawsze ograniczone do tej samej kwoty cyfrowej, jaką określono w umowie.

W przypadku wzrostu lub spadku wartości waluty przed terminem płatności dłużnik musi zwrócić pożyczoną kwotę cyfrową i jest zobowiązany do zwrotu tej kwoty wyłącznie w walucie obowiązującej w momencie płatności”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 7 W dniu 8 listopada 2007 r. czterech powodów w postępowaniu głównym, będących konsumentami, zawarło z Credit Europe Ipotecar, spółką z siedzibą w Rumunii, umowę kredytu hipotecznego denominowanego we frankach szwajcarskich (CHF) na okres 30 lat. Pozostałymi powodami w postępowaniu głównym są spadkobiercy piątego konsumenta, który był stroną tej umowy i zmarł w dniu 6 kwietnia 2014 r.
- 8 Artykuł 6.1 wspomnianej umowy stanowił w szczególności, że kredyt powinien zostać spłacony w walucie obcej, w której został on denominowany, oraz że ryzyko kursowe, a mianowicie ryzyko związane z wahaniami kursu wymiany między tą walutą a lejem rumuńskim (RON), ponoszą w danym wypadku kredytobiorcy.
- 9 W dniu 31 marca 2009 r. Credit Europe Ipotecar przeniósł swoją wierzytelność wynikającą z tej samej umowy na Credit Europe Bank.
- 10 W dniu 3 października 2011 r., w następstwie wniosku zainteresowanych konsumentów o dokonanie restrukturyzacji długów, strony umowy zawarły dodatkowy akt zmieniający art. 6.1 rozpatrywanej umowy o kredyt. Jednakże nie zmienił się warunek, że spłata powinna nastąpić we frankach szwajcarskich i że ryzyko kursowe ponosili w danym wypadku kredytobiorcy.
- 11 W dniu 16 marca 2015 r. powodowie w postępowaniu głównym wytoczyli powództwo przeciwko Credit Europe Ipotecar przed Judecătoria Galați (sądem pierwszej instancji w Galați, Rumunia) głównie w celu uzyskania z jednej strony stwierdzenia nieuczciwego charakteru i nieważności warunku zawartego w art. 6.1 wspomnianej umowy kredytu, a z drugiej strony ustalenia kursu wymiany między frankiem szwajcarskim a lejem rumuńskim obowiązującego w chwili zawarcia tej umowy, a także zwrotu nadpłaconych kwot wynikających z dewaluacji leja rumuńskiego względem franka szwajcarskiego od tego dnia. Na poparcie swoich powództw podnieśli, że zawarli umowę kredytu denominowanego we frankach szwajcarskich za radą Credit Europe Ipotecar, który nie poinformował ich o ryzyku przeszacowania tej waluty, podczas gdy takie ryzyko było przewidywalne dla tego kredytodawcy, który w odróżnieniu od konsumentów posiada specjalistyczną wiedzę finansową.

- 12 Na swoją obronę Credit Europe Ipotecar podniósł przede wszystkim niedopuszczalność żądań dotyczących art. 6.1 rozpatrywanej umowy kredytu ze względu na to, że dyrektywa 93/13 nie ma zastosowania, a prawo rumuńskie nie daje sądowi, przed którym toczy się postępowanie, możliwości uzupełnienia umowy dodatkowym warunkiem. Następnie spółka ta podniosła, że nie ma obowiązku informowania kredytobiorców o ryzyku kursowym, ponieważ zmian kursu wymiany waluty nie można przewidzieć z pewnością i stanowią one element przypadkowości dostrzegalny dla każdego przeciętnego konsumenta. Wreszcie utrzymywała ona, że nie można przyjąć istnienia braku równowagi kontraktowej, ponieważ zasada „nominalizmu walutowego” została ustanowiona przez ustawodawcę krajowego w art. 1578 kodeksu cywilnego, a powództwo w postępowaniu głównym narusza ten przepis, ponieważ zmierza do wyeliminowania ryzyka kursowego.
- 13 Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2018 r. Judecătoria Galați (sąd pierwszej instancji w Galați) oddalił jako bezzasadne żądanie dotyczące nieuczciwego charakteru, a tym samym nieważności warunku zawartego w art. 6.1 rozpatrywanej umowy kredytu.
- 14 W tym względzie wspomniany sąd uznał w szczególności, że powodowie w postępowaniu głównym mieli swobodę wyboru kredytu denominowanego w lejach rumuńskich lub w innych walutach oraz że zawierając kredyt na okres 30 lat denominowany w walucie innej niż ta, w której otrzymywali oni dochody z tytułu wynagrodzenia, w sposób dorozumiany zgodzili się oni podjąć ryzyko wahań walutowych, to znaczy ryzyko zmiany okoliczności istniejących w dniu zawarcia tej umowy.
- 15 Ponadto uznał on, że warunki rzeczowej umowy zobowiązujące kredytobiorców do spłaty rat kredytu we frankach szwajcarskich nie powodują znaczącej nierównowagi pomiędzy prawami i obowiązkami stron, ponieważ kredytodawca ponosił ryzyko obniżenia kursu wymiany franka szwajcarskiego w stosunku do wartości, która miała zastosowanie do wymiany tej waluty na rumuński lej w chwili zawarcia danej umowy, podczas gdy kredytobiorcy ponosili ryzyko wzrostu tego kursu.
- 16 Zdaniem Judecătoria Galați (sądu pierwszej instancji w Galați) nie można domniemywać, że ze względu na swój status przedsiębiorcy w dziedzinie finansów i bankowości kredytodawca wiedział lub przewidywał zmiany kursu wymiany. Ponadto bank jest wprawdzie zobowiązany poinformować konsumenta o zasadniczych aspektach swojej oferty kredytowej, ale ryzyko wynikające ze zmienności kursu wymiany jest jednak aspektem, który powinien być oceniany konkretnie przez każdego kredytobiorcę.
- 17 W marcu 2018 r. powodowie w postępowaniu głównym z jednej strony oraz Credit Europe Ipotecar i Credit Europe Bank z drugiej strony wnieśli apelację od wyroku wydanego przez wspomniany sąd do Tribunalul Galați (sądu okręgowego w Galați, Rumunia), powtarzając zasadniczo argumenty, które przedstawili w pierwszej instancji.
- 18 Sąd odsyłający uważa, że z orzecnictwa Trybunału dotyczącego dyrektywy 93/13 wynika, że zgodnie z jej art. 1 ust. 2, jeżeli warunek umowny odzwierciedla przepisy prawa krajowego, które mają zastosowanie między umawiającymi się stronami niezależnie od ich wyboru lub w braku innego uzgodnienia między nimi, warunek ten nie jest objęty zakresem stosowania tej dyrektywy.
- 19 Ponadto sąd odsyłający wyjaśnia, że art. 1578 kodeksu cywilnego, który ma charakter dyspozytywny, przewiduje, że kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu kredytodawcy kwoty cyfrowej zapisanej w umowie kredytowej, bez względu na waloryzację lub dewaloryzację walut, w których kredyt jest denominowany, do której doszłoby przed dniem zapłaty, oraz że ten przepis prawny ustanawia „zasadę nominalizmu pieniężnego” zgodnie z nazwą nadaną przez doktrynę rumuńską. Sąd odsyłający wyjaśnia, że w ramach stosunku umownego rozpatrywanego w postępowaniu głównym kurs wymiany franka szwajcarskiego wzrósł o 204,12% na niekorzyść kredytobiorców między dniem zawarcia rozpatrywanej umowy kredytu, to jest 8 listopada 2007 r., a dniem wniesienia powództwa w pierwszej instancji, to jest 16 marca 2015 r.

- 20 Z postanowienia odsyłającego wynika również, że w następstwie wyroku z dnia 20 września 2017 r., Andriuc i in. (C-186/16, EU:C:2017:703), w orzecnictwie rumuńskim przyjęto w większości, że w przypadku powołania się na nieuczciwy charakter warunków umownych sądy krajowe powinny zbadać w pierwszej kolejności, czy kwestionowane warunki stanowią transpozycję przepisu krajowego o charakterze dyspozytywnym, takiego jak przepis art. 1578 kodeksu cywilnego, a jeśli tak, wyłączyć te warunki z analizy nieuczciwego charakteru warunków danej umowy na podstawie art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13. Tymczasem okazuje się, że w tym ostatnim przypadku sądy rozpatrujące sprawę nie mają możliwości dokonania oceny zachowania przedsiębiorcy przed zawarciem umowy, a w szczególności przestrzegania przez niego wynikającego z art. 4 ust. 2 tej dyrektywy obowiązku poinformowania konsumenta.
- 21 W związku z tym sąd odsyłający zmierza do ustalenia, po pierwsze, jaką metodologię należy zastosować przy badaniu warunku dotyczącego ryzyka kursowego, zastanawiając się, czy należy zbadać taki warunek najpierw w świetle wyłączenia przewidzianego we wspomnianym art. 1 ust. 2, czy też najpierw w świetle wymogu przejrzystości wynikającego z rzeczonego art. 4 ust. 2
- 22 Po drugie, sąd ten dąży do ustalenia, czy w przypadku gdyby właściwe sądy badały kwestionowany warunek w pierwszej kolejności pod kątem art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 i uznały, że dany przedsiębiorca nie wypełnił ustanowionego w tym przepisie obowiązku uprzedniego poinformowania, miałby on, pomimo tego uchybienia, możliwość skorzystania z wynikającego z art. 1 ust. 2 tej dyrektywy wyjątku od analizy nieuczciwego charakteru warunków umownych.
- 23 W tych okolicznościach Tribunalul Galați (sąd okręgowy w Galați) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy art. 1 ust. 2 i art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, zgodnie z ich wykładnią przedstawioną w wyroku z dnia 20 września 2017 r., Andriuc i in. (C-186/16, EU:C:2017:703), należy interpretować w ten sposób, że w przypadku warunku dotyczącego ryzyka kursowego, odzwierciedlającego przepis prawa krajowego, sąd krajowy jest zobowiązany zbadać w pierwszej kolejności wpływ zakazu, o którym mowa w art. 1 ust. 2 dyrektywy, lub wypełnienie przez przedsiębiorcę obowiązku poinformowania uregulowanego w art. 4 ust. 2 dyrektywy, bez dokonania uprzedniej oceny [w świetle] przepisów, o których mowa we wspomnianym art. 1 ust. 2 [...]?
- 2) Czy art. 1 ust. 2 i art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku niewypełnienia przed zawarciem umowy kredytu obowiązku poinformowania konsumenta przedsiębiorca może powołać się na przepisy art. 1 ust. 2 dyrektywy, wobec czego warunek umowny dotyczący ryzyka kursowego, odzwierciedlający przepis prawa krajowego, zostaje wyłączony z oceny nieuczciwego charakteru?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 24 Zgodnie z art. 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem może on w każdej chwili, na wniosek sędziego sprawozdawcy i po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, orzec w formie postanowienia z uzasadnieniem, jeżeli odpowiedź na pytanie prejudycjalne można wywieść w sposób jednoznaczny z orzecnictwa lub jeżeli nie pozostawia ona żadnych uzasadnionych wątpliwości.
- 25 Przepis ten należy zastosować w ramach niniejszego postępowania o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
- 26 Poprzez swoje dwa pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 1 ust. 2 i art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy sąd państwa członkowskiego rozpatruje spór dotyczący rzekomo nieuczciwego warunku umownego, odzwierciedlającego przepis prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, sąd

ten jest zobowiązany zbadać w pierwszej kolejności wpływ przewidzianego w art. 1 ust. 2 tej dyrektywy wyłączenia z jej zakresu stosowania, czy też wpływ przewidzianego w art. 4 ust. 2 tej dyrektywy wyjątku od oceny nieuczciwego charakteru warunków umownych, a w przypadku gdyby należało przyjąć ten ostatni sposób postępowania, czy przedsiębiorca, który nie wypełnił obowiązku przejrzystości wynikającego z art. 4 ust. 2 tej dyrektywy, mógłby jednak powołać się na art. 1 ust. 2 tej dyrektywy, aby nie dopuścić do zbadania nieuczciwego charakteru takiego warunku umownego.

- 27 W tym względzie należy przypomnieć z jednej strony, że art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 wyłącza z zakresu jej stosowania warunki umowy odzwierciedlające „obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze”, które to wyrażenie w świetle motywu trzynastego tej dyrektywy obejmuje nie tylko przepisy prawa krajowego, które mają zastosowanie między umawiającymi się stronami niezależnie od ich wyboru, ale również te, które mają charakter dyspozytywny, to znaczy mają zastosowanie domyślnie w braku odmiennych uzgodnień między stronami (zob. podobnie wyroki: z dnia 26 marca 2020 r., Mikroasa i Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, C-779/18, EU:C:2020:236, pkt 50–53; a także z dnia 9 lipca 2020 r., Banca Transilvania, C-81/19, EU:C:2020:532, pkt 23–25, 28).
- 28 Taka wykładnia art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 została przyjęta przez Trybunał niezależnie od istnienia różnicy, którą przywołał również sąd odsyłający w niniejszym postępowaniu, pomiędzy brzmieniem tego przepisu odpowiednio w wersji dyrektywy 93/13 w języku francuskim i w języku rumuńskim (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., Banca Transilvania, C-81/19, EU:C:2020:532, pkt 32–34).
- 29 Wyłączenie stosowania reżimu dyrektywy 93/13 przewidziane w tym przepisie było uzasadnione tym, że można zasadnie zakładać, iż ustawodawca krajowy ustanowił równowagę pomiędzy ogółem praw i obowiązków stron określonych umów, której zachowanie było wyraźnym zamiarem prawodawcy Unii (zob. podobnie wyroki: z dnia 26 marca 2020 r., Mikroasa i Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, C-779/18, EU:C:2020:236, pkt 54; a także z dnia 9 lipca 2020 r., Banca Transilvania, C-81/19, EU:C:2020:532, pkt 26).
- 30 Z drugiej strony art. 4 ust. 2 tej dyrektywy ustanawia wyjątek od mechanizmu kontroli treści nieuczciwych warunków, przewidzianego w ramach systemu ochrony konsumentów ustanowionego przez tę dyrektywę, który to wyjątek ma zastosowanie do warunków należących do jednej z dwóch kategorii, o których mowa w ust. 2, pod warunkiem że dany warunek został wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, zgodnie z wymogiem przejrzystości wynikającym z tego przepisu (zob. podobnie wyroki: z dnia 20 września 2017 r., Andriuc i in., C-186/16, EU:C:2017:703, pkt 34, 35, 43, 44; a także z dnia 3 września 2020 r., Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 i C-252/19, EU:C:2020:631, pkt 65, 66).
- 31 Co się tyczy kwestii, w jaki sposób wiążą się art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 i jej art. 4 ust. 2, jak zgodnie sugerują rząd rumuński i Komisja Europejska, na pytania zadane przez sąd odsyłający należy odpowiedzieć w ten sposób, że sąd rozpoznający spór taki jak w postępowaniu głównym powinien przyznać pierwszeństwo analizie opartej na wyłączeniu z zakresu stosowania dyrektywy 93/13, które przewidziano w art. 1 ust. 2 tej dyrektywy, względem analizy opartej na wyjątku od kontroli nieuczciwego charakteru warunków umownych, który przewidziano w art. 4 ust. 2 tej dyrektywy.
- 32 Podejście to jest bowiem konieczne, ponieważ oczywiste jest, iż każdy instrument prawa Unii ma zastosowanie do danej sytuacji jedynie w zakresie, w jakim jest ona objęta zakresem stosowania tego instrumentu (zob. podobnie wyrok z dnia 18 października 1990 r., Dzodzi, C-297/88 i C-197/89, EU:C:1990:360, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo; a także postanowienie z dnia 3 lipca 2014 r., Tudoran, C-92/14, EU:C:2014:2051, pkt 28–32).

- 33 Ponadto bardziej konkretnie z samej struktury dyrektywy 93/13 jasno wynika, że ewentualna ocena nieuczciwego charakteru warunku w świetle jej przepisów, a w szczególności jej art. 4, wymaga uprzedniego ustalenia, czy dany warunek umowny jest objęty zakresem stosowania tej dyrektywy, w szczególności w świetle wyłączenia z tego zakresu ustanowionego w art. 1 ust. 2 wspomnianej dyrektywy.
- 34 Z tego powodu właśnie w wyroku z dnia 20 września 2017 r., *Andriuc i in.* (C-186/16, EU:C:2017:703, pkt 30–32), Trybunał wskazał, że do sądu krajowego rozpatrującego sprawę należy ocena, w świetle charakteru, systematyki i danych warunków umów kredytu, a także kontekstu prawnego i faktycznego, w jaki wpisują się te umowy, czy warunek rozpatrywany w postępowaniu głównym, zgodnie z którym kredyt miał być spłacony w tej samej walucie, w której został przyznany, odzwierciedlał bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa krajowego w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13, a następnie, jedynie w przypadku gdyby sąd ten stwierdził, że dany warunek nie jest objęty wyłączeniem przewidzianym w tym przepisie, rozważenie zastosowania art. 4 ust. 2 tej dyrektywy.
- 35 W niniejszym postępowaniu rząd rumuński i Komisja co prawda wyraziły zastrzeżenia co do faktu, że warunek taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, którego treść została wspomniana w pkt 8 niniejszego postanowienia, rzeczywiście jest objęty wyjątkiem ustanowionym w art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13.
- 36 Jednakże z informacji przedstawionych przez sąd odsyłający wynika, że uważa on z jednej strony, iż taki warunek odzwierciedla zasadę nominalizmu pieniężnego ustanowioną w art. 1578 kodeksu cywilnego, a z drugiej strony, że artykuł ten stanowi przepis ustawowy o charakterze dyspozytywnym w rozumieniu orzecznictwa, o którym mowa w pkt 27 niniejszego postanowienia, to jest przepis mający zastosowanie do umowy, w sytuacji gdy strony umowy nie dokonały innego uzgodnienia między sobą.
- 37 W tym względzie należy zauważyć, że w analogicznym kontekście dotyczącym tego samego przepisu krajowego co przepis rozpatrywany w postępowaniu głównym ta sama koncepcja została przyjęta przez rumuński sąd odsyłający, który zwrócił się do Trybunału z pytaniami w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., *Banca Transilvania* (C-81/19, EU:C:2020:532, pkt 30).
- 38 Z tej kwalifikacji prawnej, której dokonanie należy wyłącznie do sądów krajowych, przed którymi toczy się postępowanie, wynika, że warunek umowny, którego nieuczciwy charakter jest podnoszony przez powodów w postępowaniu głównym, odzwierciedla przepis prawa krajowego, który ma charakter dyspozytywny, w związku z czym warunek ten jest objęty wyłączeniem przewidzianym w art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13, a więc nie jest objęty zakresem stosowania tej dyrektywy (zob. analogicznie wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., *Banca Transilvania*, C-81/19, EU:C:2020:532, pkt 31, 37).
- 39 Ponadto należy uściślić z jednej strony, że okoliczność, iż umawiające się strony mają możliwość odstąpienia od przepisu prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie zdaniem rządu rumuńskiego i Komisji, jest bez znaczenia dla celów ustalenia, czy warunek umowny odzwierciedlający taki przepis jest wyłączony na podstawie art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 z jej zakresu stosowania (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., *Banca Transilvania*, C-81/19, EU:C:2020:532, pkt 35).
- 40 Z drugiej strony okoliczność, że warunek umowny odzwierciedlający jeden z przepisów prawa krajowego, o których mowa w art. 1 ust. 2, nie był indywidualnie negocjowany, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie zdaniem rządu rumuńskiego, nie ma wpływu na jego wyłączenie z zakresu stosowania wspomnianej dyrektywy (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., *Banca Transilvania*, C-81/19, EU:C:2020:532, pkt 36).

- 41 Wreszcie, co się tyczy ewentualnego wpływu wymogu przejrzystości wynikającego z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, przywołanego w szczególności w ramach pytania drugiego, nie ma potrzeby, aby Trybunał wypowiedział się w tym względzie, skoro sąd odsyłający uważa, że warunek będący przedmiotem postępowania głównego odzwierciedla przepis prawa krajowego uznany za dyspozytywny, warunek ten nie podlega przepisom tej dyrektywy na podstawie jej art. 1 ust. 2 (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., Banca Transilvania, C-81/19, EU:C:2020:532, pkt 38).
- 42 W świetle powyższych rozważań na zadane pytania należy odpowiedzieć, że art. 1 ust. 2 i art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż w przypadku gdy przed sądem państwa członkowskiego zawisł spór dotyczący rzekomo nieuczciwego warunku umownego, który odzwierciedla przepis prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, jest on zobowiązany zbadać w pierwszej kolejności wpływ wyłączenia z zakresu stosowania tej dyrektywy przewidzianego w art. 1 ust. 2 tej dyrektywy, a nie wpływ przewidzianego w jej art. 4 ust. 2 wyjątku od oceny nieuczciwego charakteru warunków umownych.

W przedmiocie kosztów

- 43 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (szósta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 1 ust. 2 i art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy przed sądem państwa członkowskiego zawisł spór dotyczący rzekomo nieuczciwego warunku umownego, który odzwierciedla przepis prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, jest on zobowiązany zbadać w pierwszej kolejności wpływ wyłączenia z zakresu stosowania tej dyrektywy przewidzianego w art. 1 ust. 2 tej dyrektywy, a nie wpływ przewidzianego w jej art. 4 ust. 2 wyjątku od oceny nieuczciwego charakteru warunków umownych.

Podpisy